

УТВЪРЖДАВАМ:

ИНЖ. Р. АТАНАСОВА
ДИРЕКТОР РИОСВ ПЛЕВЕН

ДОКЛАД

от комплексна проверка по прилагане на екологичното законодателство

Обект : “Звезда” АД – маслена фабрика, Индустриална зона, гр. Долна Митрополия

Дата на извършване на проверката: 27.05.2010 г.,

Място на извършване на проверката: гр. Долна Митрополия, Община Долна Митрополия, Област Плевен

Проверени компоненти и фактори на околната среда:

- Атмосферен въздух
- Управление на отпадъците
- Опасни химични вещества

Експерти от РИОСВ Плевен:

инж. Стефан Цанков Цанев – главен експерт, отдел “Контрол на околната среда”;
инж. Красим Борисов Нанов – Началник отдел “Управление на отпадъците и опасни химични вещества”;
инж. Теодора Асенова Цветкова – главен експерт в отдел “Управление на отпадъците и опасни химични вещества”;
физик Иванка Ненкова Цолова – старши експерт в отдел “Контрол на околната среда”
инж. Радослав Иванчев Илиев – старши експерт в отдел “Контрол на околната среда”;

Представители на “Звезда” АД:

инж. Пепа Петкова Карамешева – Началник производство;
Марина Гюришич – Консултант;
Иван Петков – Началник цех “Маслопреработка”;
Ненчо Георгиев – Началник цех “Маслодобив”;
инж. Яна Георгиева – Химик.

Координатор на проверката: инж. Стефан Цанков Цанев

Основание за проверката: чл. 154 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и Годишен план за контролната дейност на РИОСВ – Плевен през 2010 г.

Цели на проверката:

Планов текущ контрол върху:

- ✓ Спазване изискванията на Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми на допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии;
- ✓ Спазване изискванията на Наредба № 7 от 21.10.2003 г. за норми на допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации;

- ✓ Изпълнение на Наредба за контроли и управление на вещества, които нарушават озоновия слой и Наредбата за установяване на мерки по прилагане на Регламент № 842/2006 г. при експлоатация и поддръжка на хладилни и климатични инсталации;
- ✓ Изпълнение на условията в разрешение за дейности с отпадъци по Закона за управление на отпадъците
- ✓ Осъществяване на контрол върху химичните вещества и препарати по отношение на:
  - Условията за съхранение, посочени от производителя в информационния лист за безопасност;
  - Предоставянето на информация за количествата внесени и пуснати на пазара химични вещества и препарати (ХВП) и идентичността на техните доставчици и потребители по веригата на доставки на ХВП;
  - Изпълнение на задълженията по Регламент (ЕО) 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH).
Проверката е в изпълнение изискванията на заповед № РД-250 от 08.04.2009 г. на Министъра на околната среда и водите “Указания за провеждане на контролна дейност по прилагането на Регламент (ЕО) 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)”.
  - Прилагане на Регламент (ЕО) № 850/2004 от 29 април 2004 година относно устойчивите органични замърсители и за изменение на Директива 79/117/ЕИО

Извършени дейности:

1. Проверени са:

- Неподвижни източници на емисии в атмосферния въздух: Парова централа – 2 броя парни котли (горивни източници), и технологични източници – цех “Маслодобив”, цех “Маслопреработка”, в т.ч. Инсталация за екстракция;
  - Хладилни инсталации – 2 броя;
  - Площадките за временно съхранение на отпадъците, генерирани от дейността на дружеството;
  - Складови стопанства за хексан, за растителни масла, за горива;
  - Източници на информация и документи, използвани за изчисленията в представения годишен План за управление на разтворителите по смисъла на чл. 20 от Наредба №7/21.10.2003 г.
  - Извършен е преглед на счетоводни, складови документи и производствени отчети, използвани при изготвяне на масов баланс на емисиите за 2009 г., в рамките на горепосочения план;
  - Проверена е Отчетна книга за отпадъците и е извършен преглед на сключените договори с фирми, притежаващи разрешение по чл.12 от Закон за управление на отпадъците за последващо третиране на генерираните отпадъци
  - Съгласно изискванията на чл. 24а т.3 от ЗЗВВХВП и чл. 36 от Регламент 1907/ 2006, на обекта е проверена документацията, доказваща изпълнение на задълженията на “Звезда” АД, относно доставката, съхранението и употребата на химичните вещества и препарати.
2. При проверката е попълнено приложение № 3 “Въпросник за проверки, в рамките на съвместния европейски проект, за прилагане и налагане на Регламент REACH”;
3. Дружеството е информирано относно възможността за получаване на информация, свързана с прилагането на Регламент 1907/2006, на интернет страницата на МОСВ;
4. Предоставени са чрез изпращане на електронната поща на оператора: Заповед № РД 250 от 08.04.2009 г. “Указания за провеждане на контролна дейност по прилагането на Регламент 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH) и приложенията към тях” и списък на 29 броя особено опасни вещества - кандидати за разрешаване по REACH.
5. Дружеството е информирано за крайният срок 30.11.2010 г. за извършване на същинска регистрация в Европейската агенция по химикали на следните категории вещества:
- въведени вещества, класифицирани като канцерогенни, мутагенни или токсични за репродукцията, категория 1 или 2 в съответствие с Директива 67/548/ЕИО и произведени

или внесени в Общността в количества, достигащи 1 тон или повече на година за производител или за вносител, поне веднъж след 1 юни 2007 г.;

- въведени вещества, класифицирани като силно токсични за водни организми, които могат да причинят дълготрайни неблагоприятни ефекти във водната (R50/53) в съответствие с Директива 67/548/ЕИО и произведени или внесени в Общността в количества, достигащи 100 тона или повече на година за производител или за вносител, поне веднъж след 1 юни 2007 г.;
- въведени вещества, произведени или внесени в Общността в количества, достигащи 1000 тона или повече на година за производител или за вносител, поне веднъж след 1 юни 2007 г.
- Информирание за възможност за получаване информация по прилагането на Регламента, Интернет страница на МОСВ - <http://www.chemicals.moew.government.bg/chemical> или чрез изпращане на запитване до националното информационно бюро на същата страница - reachhelpdesk@moew.government.bg в МОСВ, като компетентен орган по прилагане на Регламента.

Констатации:

Дружеството извършва дейност “производство на растителни масла”, сезонно – при трисменен прекъснат режим на работа. Площадката е разположена в Индустриална зона на гр. Долна Митрополия, обл. Плевен, с граници: на запад – ж.п. линия и път 118 Плевен – Гулянци, на юг и на изток – площадка на фирма “Българска захар 2002” ЕАД, и на север – поляна (общински имот).

Атмосферен въздух

1. Дружеството е провело на 18.02.2010 г. собствени периодични измервания (СПИ) на емисиите от два броя котли на гориво слънчогледова люспа (оползотворяване на растителни отпадъци, съгласно Решение № 08-ДО-082-01/16.11.2008 г.). Измерванията са възложени на акредитирана лаборатория “Пехливанов инженеринг” ООД, гр. София (сертификат № 5-ЛИК от 15.12.2008 г., издаден от БСА). Докладът за резултатите от СПИ е представен в РИОСВ – Плевен (с писмо вх. № 833/01.03.2010 г.) и е утвърден, съгласно изискванията на чл. 40 от Наредба № 6 от 1999 г. За неспазване на установените норми за допустими емисии (НДЕ) за прах и въглероден оксид, по Наредба № 1 от 2005 г. е наложена имуществена санкция по чл. 69 от Закона за опазване на околната среда. Междувременно фирмата е направила профилактика и ремонт на пречиствателните съоръжения (2 бр. групи циклони). За доказване спазването на НДЕ е необходимо да се организира и проведе ново измерване на емисиите.

2. Дейността на дружеството е в обхвата на Наредба №7/21.10.2003 г., съгласно изискванията на чл. 2 и декларираното с писмо на представляващия дружеството (заведено в РИОСВ – Плевен с вх. № 171/17.03.2010 г.) количество консумирани органични разтворители за календарната 2009 г., което превишава годишната прагова стойност за дейността, определена в Таблица № 1, ред № 19, към чл. 2, ал. 1 от Наредба № 7 от 2003 г.

Представения план съдържа масов баланс на емисиите, оценка на съответствието с нормата за общи емисии (НОЕ), мерки за поддържане в съответствие с изискванията на наредбата, както и доклад за изпълнение на мерките за календарната 2009 г.

При проверката за достоверност на данните и обстоятелствата посочени в плана, бяха извършени оглед на източниците на организирани емисии и основните източници на неорганизираните емисии от инсталацията за екстракция, преглед на източниците на информация и документи, използвани за изчисленията в плана.

Констатира се, че в приложената към плана счетоводна справка липсват данни за количеството преработено слънчогледово семе, както и инвентаризационни или други документи, удостоверяващи действителната наличност на хексан и на слънчогледово семе в началото и в края на отчетния период – 2009 г.

По време на проверката беше представена липсващата информация. Установени бяха и наличностите на хексан и слънчогледово семе по данни към 30.04.2010 г.

3. Дружеството осъществява дейност с две хладилни инсталации, подлежащи на мониторинг съгласно чл. 17, ал. 1 от Закона за чистота на атмосферния въздух и Наредбата за контрол и управление на веществата, които нарушават озоновия слой. “Звезда” АД е представила в РИОСВ – Плевен с писмо, вх. № 102/09.02.2010 г. годишна информация за техническото състояние на

контролираните инсталации. Направен бе оглед на двете съоръжения в цех "Екстракция" и в цех "Рафинерия". Проверени бяха и техническите досиета, при което се установи, че е направена проверка за херметичност през 2009 г. от сервизен техник, притежаващ документ за квалификация, както и се спазват нормативните изисквания за ремонт, поддръжка и експлоатация. При проверката оператора бе информиран, че считано от 01.01.20015 г. е забранено използването на хидрохлорфлуорвъгледороди, съгласно чл. 5, т. 1 (V) от Регламент (ЕО) 2037/2000.

Управление на отпадъците

"Звезда" АД има издадено Разрешение № 08-ДО-082-01/16.11.2008 г., с период на действие от 16.10.2008 до 16.11.2013 г. Разрешените дейности са: събиране, транспортиране, временно съхранение и оползотворяване на описаните по-долу отпадъци, класифицирани съгласно изискванията на Наредба № 3:

- 02 03 04 материали, негодни за консумация или преработване.
(слънчогледова люспа)
- 02 03 05 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им
- 02 03 99 отпадъци, неупоменати другаде (маслено-перлитена утайка)
- 10 01 01 сгурия, шлага и дънна пепел от котли (с изключение на пепел от котли, упомената в 10 01 04)
- 10 02 03 абсорбенти, филтърни материали, кърпи за изтриване и предпазни облекла, различни от упоменатите в 15 02 02 (белилна пръст)
- 20 01 21* флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак.

Дружеството има утвърдена с Решение № 08-ПУО-289-00/24.10.2006 г. програма за управление на отпадъците, за периода от 23.10.2006 г. до 23.10.2009 г., срока на действие на която е изтекъл. Има промяна в лицето отговорно за управлението на дружеството. Не е извършена актуализация на издаденото разрешение и на програмата за управление на отпадъците.

При направения оглед се установи, че в дружеството има изградена система за разделно събиране на отпадъците. Слънчогледовата люспа се съхранява под навеси, означени с табели. Една част от люспата се изгаря, друга част се продава. Пепелта от изгаряне се съхранява на открита площадка. Утайките от ЛПСОВ се съхраняват на територията на пречиствателната станция. Не беше констатирано наличие на излезли от употреба флуоресцентни тръби, маслено-перлитена утайка и белилна пръст.

Сключени са договори с фирми, притежаващи разрешение по чл. 12 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), за последващо третиране на генерираните отпадъци. Представени са годишни отчети за отпадъците за 2009 г. (с писмо, вх. № 1239/26.03.2010 г.). Води се отчетна книга.

Дружеството има сключен договор с фирма за поемане на задълженията за оползотворяване на отпадъците от опаковки, който е актуализиран с анекс от 01.01.2010 г.

Опасни химични вещества

Прилагане на Регламент ЕО №1907/2006 г. на Европейския парламент и на Съвета за регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)

Във връзка с изискванията на чл. 24а т.3 от ЗЗВВХВП и чл. 36 от Регламента, на обекта е проверена документацията, доказваща изпълнение на задълженията на "Звезда" АД, гр. Долна Митрополия относно доставката, съхранението и употребата на химичните вещества и препарати. Изготвен е инвентаризационен списък на химичните вещества и препарати употребявани и съхранявани във "Звезда" АД, гр. Долна Митрополия с информация: статут спрямо REACH – потребител по веригата; EINECS - идентификатор "Съществуващи химични вещества"; CAS - идентификатор "Chemical Abstracts Service"; обобщена информация за химичните вещества; категория/и на опасност; R и S фрази; категория на употреба на веществото; роля във веригата на доставки.

Извършена бе проверка на наличните химични вещества, на условията за тяхното съхраняване. В изпълнение на мерките за управление на риска е монтирана техническа вентилация, заземителна и мълниезащитна система на съоръженията. Хексановото стопанство е оградено с мрежа, като достъпът до него е контролиран.

Операторът е разработил общи правила и инструкции за безопасност при съхранение и употреба на химикалите. На площадката има поведенчески бариери – “пожаро- и взривоопасен обект”, “пушенето забранено”, “внимание високо напрежение” и други.

“Звезда” АД, гр. Долна Митрополия е изпратила уведомителни писма до доставчиците на химикали за наличие на документи за извършена предварителна регистрация за всяко от веществата, които използват, и които попадат в обхвата на Регламента. Фирмите доставчици на химикали са предоставили исканата информация във връзка с Регламент REACH.

“Звезда” АД, гр. Долна Митрополия ни информира, че не внася, не произвежда и не употребява вещества – кандидати за включване в приложение № XIV на Регламента;

“Звезда” АД, гр. Долна Митрополия информира, че не използва вещества, за които има въведени ограничения по отношение на производството, пускането на пазара и употребата по приложение № XVII на Регламента;

При проверката е попълнено Приложение № 3 от заповед № РД – 250 от 08.04.2010 г. на МОСВ - “Въпросник за проверки, в рамките на съвместния европейски проект, за прилагане и налагане на Регламент REACH”;

Прилагане на Регламент (ЕО) № 850/2004 от 29 април 2004 година относно устойчивите органични замърсители и за изменение на Директива 79/117/ЕИО

“Звезда” АД, гр. Долна Митрополия е дистрибутор на препарати за растителна защита (ПРЗ). Има сключен договор за влог за съхранение на ПРЗ от 01.04.2010 г. При проверката не бяха представени ИЛБ за пусканите на пазара ПРЗ. Има наличен списък на доставчиците на ПРЗ.

Заклучение:

Дейността на “Звезда” АД, гр. Долна Митрополия, е свързана с изпускане в атмосферния въздух на емисии на вредни вещества (замърсители), в т.ч. на летливи органични съединения, с генериране на производствени и опасни отпадъци, с доставка, съхранение и употреба на химични вещества и препарати.

В горивните източници на територията на “Звезда” АД се оползотворява растителен отпадък от производството – слънчогледова люспа. Емисиите на прах и на въглероден оксид надвишават НДЕ по Наредба № 1, за което на дружеството е наложена имуществена санкция по чл. 69 от ЗООС. Предприети са действия за профилактика и ремонт на наличните пречиствателни съоръжения, като спазването на НДЕ следва да докаже след провеждане на нови измервания на емисиите.

Инсталацията за екстракция е в обхвата на Наредба №7/21.10.2003 г., като дружеството е избрало да спазва норма за общи емисии на летливи органични съединения (НОЕ) съгласно чл. 4, т. 2 от наредбата.

В дружеството е създадена система за разделно събиране на отпадъците, които се предават за последващо третиране на фирми, притежаващи разрешение по чл.12 от ЗУО.

Предприети са техническите и организационни мерки, регламентиращи безопасното управление на химичните вещества и препарати.

На Изпълнителния директор на “Звезда” АД са направени следните предписания и е определен срок за тяхното изпълнение:

1. Да се спазва периодичността при извършване на проверки за херметичност за климатичните инсталации.
2. Да се спазва нормативно определения срок – 15.02. на всяка текуща година за представяне в РИОСВ – Плевен на годишен отчет за техническото състояние на климатичните инсталации.
3. Да се представи в РИОСВ – Плевен проект на програма за управление на отпадъците съгласно изискванията на чл.29 от Закон за управление на отпадъците.
4. Да се представи в РИОСВ Плевен заявление за изменение и допълнение на издаденото разрешение във връзка с промяната в лицето, отговорно за управление на дружеството.
5. Да се представи в РИОСВ – Плевен на хартиен и електронен носител информация за химичните вещества и препарати, както и за пусканите на пазара препарати за растителна защита, съгласно приложение 1, таблици с номера 1, 2, 3 и 4, във връзка със Заповед № РД-250 от 08.04.2009 год. на Министъра на околната среда и водите.

6. Да се изиска от доставчиците и производителите по превирани за растителна защита актуализирани Информационни листи за безопасност, съгласно чл. 41 от Регламент № 1907/2006, като се уведоми писмено РИОСВ – Плевен.
7. Във връзка с изискванията на чл. 3 от Регламент (ЕО) № 850/2004, да се уведоми писмено РИОСВ – Плевен за наличие на вещества, посочени в приложение № 1 от регламента.

Приоритети за последваща контролна дейност:

- ✓ Спазване на установените по Наредба № 1 от 2005 г. норми за допустими емисии на вредни вещества (прах и въглероден оксид), изпускани в атмосферния въздух неподвижни източници;
- ✓ Контрол на експлоатацията, ремонта и поддръжката на хладилните инсталации;
- ✓ Проследяване изпълнението на направените предписания;
- ✓ Наличие на ИЛБ и съответствието му с нормативните изисквания;
- ✓ Законосъобразно третиране на генерираните на площадката отпадъци;
- ✓ Изпълнение на мерките за управление на риска, посочени в ИЛБ.
- ✓ Поддържане на информация, удостоверяваща изпълнението на изискванията на чл. 24а т.3 от ЗЗВВХВП;
- ✓ Наличие на вещества от кандидат-списъка за включване в Приложение XIV на REACH;
- ✓ Употребата на вещества в самостоятелен вид, в препарат или в изделие, за които в приложение XVII на Регламента се съдържа ограничение.